
Bothné Kósa Erika

Rovásírás oktatás a XVII. kerületi Zrínyi Miklós Általános Iskolában

30 éve dolgozom tanítónőként a 17. kerületi Zrínyi Miklós Általános Iskolában. Iskolánk Budapest legnagyobb területű és lélekszámú kerület szélén található. Tanulóink többsége a kertvárosból tevődik össze. Évfolyamonként három osztályt indítunk egészen nyolcadikig. Iskolánkra a rugalmasság, összetartozás és a nyitottság jellemző.

Rovásírással körülbelül 13 éve ismerkedtem meg, a nagynénemen keresztül (Vajdáné Bene Ildikó), aki Friedrich Klára logopédus, rovásírás kutató kolleganője volt a 16. kerületi Móra Ferenc Általános Iskolában. Klára és férje Szakács Gábor már évek óta tanította a rovásírást és szervezte a Kárpát-medencei Rovásíró és Műveltségi Versenyt. Egy ilyen alkalommal kapcsolódtam be a javításba, majd a tanításba.

Orbán balázs emlékművénél a versenyzőkkel 2013-ban

Ezekre a versenyekre a határon túlról (Erdély, Délvidék, Felvidék, Kárpátalja, Szlovénia) is érkeztek gyerekek. Az egyre növekvő létszám (130-140 fő) szükségessé tette, hogy előválogatót rendezzünk. Így iskolánk igazgatója, Petróczy Tibor és a tantestület felvállalta, hogy a budapesti elődöntőt mi szervezzük és bonyolítsuk le. Magyarország több helyszínén és a határon túl is egyidőben ugyan azt a feladatsort oldották meg a gyerekek és közülük került ki az első három helyezett a Kárpát-medencei Versenyre.

Sajnos pénzühiány miatt ez a verseny megszűnt, az utolsót Pécsen tartottuk meg körülbelül 6 éve. Sajnálom, hogy pont egy ilyen nemes megmérettetésre nincs lehetőség, ahol a gyerekek egymással véleményt cserélhetnének, kapcsolatokat építhetnének ki.

Iskolánkban nem csak rovásíróverseny, hanem hagyományápolás is kapcsolódik ehhez a naphoz. A versennyel párhuzamosan különböző helyszíneken előadások zajlanak, (például: Kiszely István professzor is tartott előadást és Magyar Adorján fia, Magyar Zoltán), kézműves vásár zajlik, kiállítások, baranta, lovasszekerezés, ügyességi játékok, kovácsmester szórakoztatja a gyerekeket.

Az iskola tanulói „menetlevelet” kapnak, s minél több helyszínen kell részt venniük, a végén összesítik és értékes jutalmakat kapnak az osztályok. Áldozatos munka ez a kollegák részéről, különösen Dassiné Csordás Katalin kolleganótól, aki a fellépő néptáncosokat, népi együttesek legjavát sorakoztatja a színpadra. Ferenczy Klára kolleganó a kiállítókat vonultatja fel. Az idén úgy fogalmazott egy rovásíró kolleganóm, hogy ő meseországban járt nálunk. A rovásírás részét jómagam fogom össze. Iskolánkban szakkör formájában tanítom a rovásírást. Immár 13 éve. Az akkori osztályomban minden gyereknek megtanítottam a rovásírást, kerületi bemutató tanítást is vállaltam velük. Az igazgató úr lehetőséget adott arra, hogy beépítsem a tanmenetembe ezt a foglalkozást. Nagyon nagy élvezettel tanulták meg a rovásjeleket tanítványaim. Próbáltam minden jelhez valamit kötni, segítségemre volt Horváth István rajzos könyve. Miután elsajátították a betűket, használni kezdtük Friedrich Klára rovásszakköri füzetét, melyből számtalan ötletet tudtam meríteni, és volt, amit tovább tudtam fejleszteni.

Ezekon a foglalkozásokon számos lexikont, könyvet használtunk. Mint például: O. Nagy Gábor Magyar szólások, közmondások könyvét; Helyesírási szabályzatot; Magyar szóinkcstárat; Molnos Angéla Magyarító könyvecskéjét. Miután megtanulták a gyerekek a rovásbetűket, rengeteg átírási gyakorlatot adtam eleinte mesékből, mondákból, majd a történelmi olvasmányokból. Olyan feladatokat is adtam fel, mint például: be kellett fejezni az elkezdett szólást, közmondást rovásírással. Szótagokat adtam meg, melyeket értelmes szóvá kellett alakítani, mondatba foglalni, majd szöveget alkotni velük. Tulajdonságok ellentétpárját kellett leírni. Például: régi mesterségek és mai foglalkozások párosítása. A gyerekek szívesen tanulnak, ha újszerűen, másként van tálalva a feladat. Játékosan észre sem veszik, hogy mennyi új ismeretet, régi szót tanulnak meg. Megfigyeltem, hogy azok a gyerekek, akik rovásírnak, sokkal fegyelmezettebbek társaiknál, érdeklődőbbek, nyitottabbak. Volt tanítványom, aki diszlexiás volt,

megtanulta a rovásírást és nem tévesztette a betűket. Jobban olvasott rovasjelekkel, mint latin betűkkel. Szakács Gábor egyik cikke is megerősíti az általam megfogalmazott észrevételeket.

Rovásírás oktatás

A rovasjeleket technika és rajz órán is használjuk. Rajz órán felületeket töltünk ki ezekkel a jelekkel. Gyurmával megformázzuk a betűket, így jobban bevésődik.

Jelenleg másodikos osztályom van, 29 gyereknek második félévtől megtanítottam a betűket. A szülők hozzájárultak, hogy tanítsam a rovásírást a rajzóra

tanmenetébe beépítve. Nagyon nagy dolog, hogy szabad kezet adtak és bíznak bennem. Még nem írunk, de a betűket össze tudják olvasni és játékosan szópárosító feladatokat kapnak. Rovásbetűs szavaknak meg kell találni a latinbetűs megfelelőjét. Emellett van heti egy órában szakköröm, a 3-4. osztályos gyerekeknek. Az idei versenyen első és második helyezést értek el tanítványaim.

Kerületi bemutatóóra

Egy picit bővebben a versenyről. Három korosztály számára hirdetjük meg. Alsó, felsőtagozat és középiskola. Az írásbeli 3 részből tevődik össze. Átírás rovásra, rovásról latin betűre, valamint tudod-e magyarul. Erre 45 perc áll rendelkezésre. Aki kevesebb hibával és idővel dolgozik, az esélyes a helyezésre. Ezután folytatódik a hangos olvasás. Rögtön olvasni kell két-három mondatot, nincs felkészülési idő. Korosztályonként más-más terjedelmű a szöveg, de tartalmilag hasonló a téma vagy ugyanaz. Az alapversenyen kívül van még összerovás, botra rovás. Iskolánknak Babusa János kerületi szobrászművész készített egy szobrot, Szkíta harcos névvel, s felajánlotta Vándordíjként a legjobb összerovónak. Idén másodsorra nyerte el Losonci Blanka középiskolás volt tanítványom. Eredményhirdetés ünnepélyes keretek között zajlik, a Székely himnusszal kezdődik. Minden résztvevő emléklappal távozik, a helyezettek oklevelet, könyvet

kapnak. A Magyarok Világszövetsége, Patrubány Miklós elnök úr Magyarságtudományi Füzeteket küld, melyet minden versenyzőnek kiosztunk. Friedrich Klára és Szakács Gábor, mint a Forrai Sándor Rovásíró Kör alapítói, könyvek szerzői, évek óta támogatják kiadványaikkal, munkájukkal a versenyeinket. A Forrai Sándor Rovásíró Kör tagjai állítják össze a feladatokat, Hódos László pedig feladatlapra szerkeszti azokat. Évek óta öt dicséri az emléklapok, oklevelek színvonalas kivitele.

Versenyzőink székelyudvarhelyen 2013-ban

Szeretném azokat a lelkes, kitartó kollegákat név szerint megemlíteni, akik évek óta lelkesen tanítják és hozzák tanítványaikat versenyeinkre. Hum Attiláné Lídia, Rahner Rita, I mre László, Szanati Edina, Diczkó Zsuzsa, Kovács Kora. Idén két volt tanítványunk is értékelte a dolgozatokat, akik egykor még versenyzők voltak. Név szerint Dombóvári Anna Lilla és Pápai Enikő. Köszönet a kollegáknak a kitartó, lelkes munkáért. Tantestületünkön belül néhányan elsajátították a rovásírást, Szanyi Dezső történelem szakos kollegám folytatja munkámat a felsőtagozaton. Számos helyen szerepeltünk rovástanításunkkal a médiában. 2013-ban Székelyudvarhelyre is eljutottunk 9 gyerekekkel versenyezni a Míves Emberek Sokadalma rendezvény keretén belül, melyet Virág

Mihály kerületi képviselő úr tett lehetővé. Ott is remekül szerepeltek a gyerekek. Versenyzőinkkel számos rovás emlék helyet is felkerestünk, melyet Friedrich Klára állított össze. Hatalmas élmény volt eljutni Énlakára. Azt gondolom egy életre szóló élményt adtunk útravalónak gyerekeink kezébe. Köszönet mind azoknak, akik a rovásírást tanítják, támogatják és értékelik munkánkat!

Fényképek: Fodorné Mészáros Ágnes

Bothné Kósa Erika